

Marc van den Vijvere bij het plattegrond van Golfbaan Beveren.

Bijzondere baan uit Antwerps baggerslib

Golfbaan Beveren wordt ecologisch hoogstandje

Golfbaanspecialist Aha de Man werkt sinds november vorig jaar aan de transformatie van de 6-holes golfbaan van Golfclub Beveren naar een volwaardige 9-holes par-37 baan. De baan ligt in het noordelijke havengebied van Antwerpen, en grenst aan een insteekhaven die met de Westerschelde in verbinding staat. Het terrein en de bodemsamenstelling is een ratjetoe, want ooit werd hier havenslib opgespoten om te recupereren; de keerdijken die de bagger ooit tegenhielden zijn nog steeds in het landschap te herkennen.

Auteur: Broer de Boer

Als het eenmaal gereed is, zal de golfer zich in een bijzonder stuk natuur wanen op Golfbaan Beveren, onder het wakend oog van hoge schoorstenen. "Want", zoals de uitvoerend golfarchitect Dimitri van Hauwaert bij dit project opmerkt: "Elk golfterrein heeft zo zijn eigen karakter en stijl en het is precies zo dat er afwisseling kan ontstaan in dit fantastische golfspel." Diamond Golf Architects, het bureau van genoemde golfarchitect, heeft de 9-holes par-37 baan op papier gezet als een golfink-baan met een arme begroeiing. Duinen worden opgebouwd met de plaatselijke grond en afgewerkt met 50 centimeter reeds aanwezig, opgespoten zand. Aha de Man legde de kunstduinen eind december aan met bulldozers en een kraan. Ze reiken tot hoogtes van 14 meter en zullen zo ruw afgewerkt achterblijven, maar krijgen wel

een begroeiing die bij duinen past. Zo'n 10.000 planten, voornamelijk duingrassen, zijn reeds gereserveerd.

Inzaaien

De overgang van de bunker/duinen/roughs zal

licht worden ingezaaid met een roodzwenkmengsel. Bij de graskeuze werd rekening gehouden met grassen en grasrassen die beter tegen uitdrijving kunnen en trager groeien. Dientengevolge zullen ze ook minder snel kiemen. Bij het inzaaien zal gebruikgemaakt worden van de inmiddels

Zoden van een duinvegetatie in wasteland/bunker

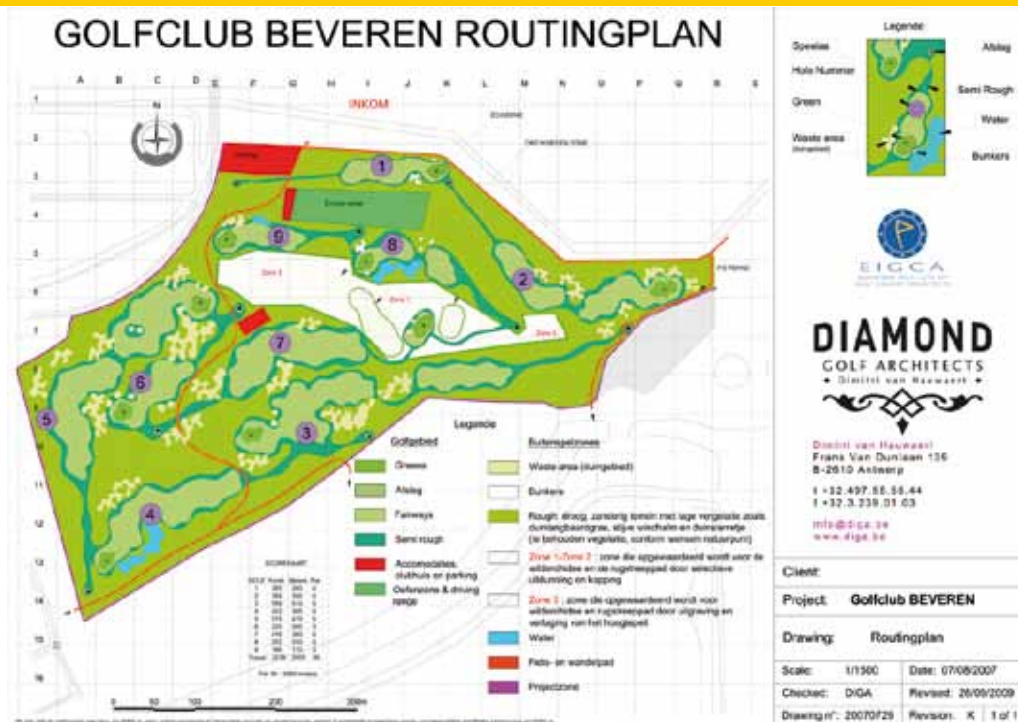
bekende hydroseeding-techniek, die dit laatste effect enigszins tenietdoet. De fairways worden ingezaaid met een mengsel van roodzwenk- en struisgras; de tees en de greens krijgen een grasmat die uit wit struisgras bestaat.

Natuurontwikkeling

De meeste teeboxen worden lichtjes verhoogd aangelegd (30-40 cm), maar alles wat daarbuiten ligt moet zoveel mogelijk onaangeroerd blijven liggen. Dat geldt ook voor reeds aanwezige gras- en struisgras. De projectbeschrijving vermeldt daartoe zelfs uitdrukkelijk dat 'de aannemer in overleg met de architect steeds dezelfde transportroutes moet gebruiken en niet kriskras door het terrein mag rijden...' Hierdoor kan de natuur op Golfbaan Beveren dus zijn gang gaan. "Bij de uitbreiding van een 6-holes naar een 9-holes baan speelt het behoud van de open ruimte en de ontwikkeling van de natuur een belangrijke rol", zegt een woordvoerder van het bestuur dat opdracht gaf voor de aanleg. "Dat heeft mede geleid voor de keuze voor Aha de Man. Deze golfbaanaannemer heeft zijn bedrijfsvoering afgestemd op het natuur- en milieubewust werken. Zowel qua aanleg als qua onderhoudstaken. Tot de kwalificaties van dit bedrijf behoort zowel een veiligheids- als een kwaliteitscertificaat."

Spraakmakend

Marc Vandevijvere, samen met Eric Panneels uitvoerder van dit project, zegt hierover: "Beveren is geen rijke club en heeft geen miljoenen te spenderen. In het project is sterk benadrukt dat alle partijen flexibel moeten zijn; feitelijk staat de

Kaart 1.

aanheemsom vast en worden meerprijzen zoveel mogelijk vermeden. Het doel is een resultaat te creëren waarover gesproken wordt. Ecologie is een van de belangrijkste elementen en ik ben erg in mijn sas dat ik hieraan mag werken." *) De laatste twintig jaar zijn er in België niet veel nieuwe banen gebouwd. Het lijkt of daarin de komende jaren verandering komt. Volgens Marc Vandevijvere ligt op Beveren een kans om zowel op ecologisch als op esthetisch gebied te pieken: "Deze site is in ieder geval uniek en men kan er iets zeer vernieuwends en fantastisch moois

creëren. Het opgespoten gebied vormt echter een moeilijkheidsgraad vanwege de variatie in water-niveaus en de grondstructuren."

Beregening

Ook als het om beregening gaat, is er aandacht voor het ecologische karakter van de gefaciliteerde baan. Op Golfclub Beveren berekent men uitsluitend de tees (niet de surrounds), greens en de green surrounds en het laatste gedeelte van de fairway voor de green. De beregening gebeurt van buiten naar binnen, waardoor men de roughs niet besproeit en geen water verspilt. Dit systeem wordt gehandhaafd en ook de nieuwe fairways worden niet van een beregeningssysteem voorzien.

Het idee is om het geheel een natuurlijk karakter te geven, waardoor de fairway in de zomer lichtjes uitdroogt en dat typisch Engelse links-gevoel zal geven. De fairways werden volledig geshaped, waardoor de golfbal nooit op een vlak stuk zal komen te liggen.

Water

Wateroverlast was een probleem op deze baan en zal dat ook blijven. Eigenlijk houdt iedereen daar een beetje rekening mee. Daarin werd direct al een stuk flexibiliteit van de aannemer verlangd. "We hebben veel meer sloten gegraven en drains aangelegd dan gepland was", vertelt Marc. "Daar staat dan tegenover dat sommige geplande waterpartijen vooralsnog achterwege gelaten

De duinen zijn hier aangelegd. Al over twee jaar zullen het prachtige stuifduinen zijn.

Dimitri van Hauwaert, zeer enthousiast over deze echte ecologische ontwikkeling in samenhang met golf. Hij is ervan overtuigd dat dit in zijn genre een uniek project is..

zijn. Bodemonderzoek leerde in juni 2011 dat het grondwater zich op uiteenlopende niveaus bevond. Toen we een doorbraak maakten in een van de keerdijken om een hole aan te leggen, stroomde het water door de dijk richting havenpolder en naastgelegen natuurgebied. De lokale autoriteiten waren er snel bij. Gelukkig bleek dat er geen nadelige milieueffecten te verwachten waren en door cultuurtechnisch ingrijpen konden we snel het tij keren."

Erik Panneels is eveneens als uitvoerder bij het project in de Antwerpse haven betrokken.

Ecologische zone

Dit blijkt niet het enige aspect te zijn waarin een beroep gedaan werd op flexibiliteit en creativiteit binnen dit project. Marc vervolgt: "In het centrum van het terrein bevindt zich een ecologische zone (zie kaart 1). Vanwege de hoogteverschillen stroomt hier water naartoe en ook stroomt er water uit deze ecologische zone naar de rest van de baan. Dat laatste is minder erg, maar we hebben toch maar nagenoeg de gehele ecologische zone met sloten omringd. Zo kunnen er via waterstromen geen (mest)stoffen in dat kwetsbare gebied terecht komen die we er niet willen hebben. Voor bezoekers is op het terrein ook plaats: een fietspad slingert in de nieuwe layout langs het terrein. Om de veiligheid van fietsers te kunnen garanderen, was het nodig een van de bestaande greens te verleggen." (zie kaart 1)

Zand

Op de locatie tracht men het betere zand zo veel mogelijk te (her)gebruiken voor bunkers, waste areas en duinen. Zand dat geschikt lijkt voor de afwerking van bunkers wordt apart gehouden omdat er in principe geen speciaal bunkerzand aangevoerd zal worden. Zover is het project nog lang niet, maar Erik Panneels, die aansluit bij de rondgang over het terrein, neemt alvast een voorschot op de toekomst: "Over twee jaar al zul je hier prachtige stuifduinen hebben, alles heel natuurlijk begroeid. Je zult een baan aantreffen

die ruw is, want ook de randen van de fairway zullen ruw achterblijven. Een baan waar target-golf gespeeld moet worden. Ballen in de rough zullen gemakkelijk te vinden zijn en bijgevolg ook speelbaar zijn. Een groot deel van de baan zal niet eens maaibaar zijn; het onderhoud beperkt zich tot de tees, de fairways en de greens en een heel klein stukje rough. Oude spoorbielzen geven het effect van een oude verlaten mijn."

Golfbaan Beveren, midden in het Antwerpse havengebied.

**"Over twee jaar al
zul je hier prachtige
stuifduinen hebben"**

Ten slotte

Bij het ter perse gaan van deze editie van Greenkeeper maakte Friso Verhoeve, commercieel directeur van Aha de Man, bekend dat het bedrijf ook de ingroei zal gaan uitvoeren en hopelijk ook het meerjarig onderhoud; alleen is hierover nog geen beslissing genomen. De verwachting is dat de uitbreiding nog dit najaar in gebruik genomen kan worden.